

"Demek, ruhun bekası, hâsse-i zâtiyedir. Bu hâsse-i zâtiyenin bir fertte mevcut olması nev'in tamamında mevcut olmasını istilzam etmekle, mûcibe-i cüz'iyenin mûcibe-i külliye hükmünde olduğuna bir misal teşkil ediyor." İzah eder misiniz?

"Mûcibe-i cüz'iyenin mûcibe-i külliye hükmünde olduğu" Bu kısa cümlelerin en kısa açıklaması şöyle; **cüzi için gerekli olan bir vasıf külli için de gereklidir.**

Mesela, bir kedi cüzidir, bütün kediler ise küllidir. Bir kedi ile bütün kediler arasında cüziyet külliyet bağı vardır. Bir kedi için sabit olan bir sıfat bütün kediler için de sabit olur. **Kedi türüne özgü temel sıfatlar her kedide vardır,** demektir.

Mesela, bir kedi miyavlar öyleyse bütün kedilerde miyavlar. Çünkü **miyavlamak kedi türünün temel bir vasfıdır.** Yani bir kedide sabit olan bir vasıf, bütün kedilerde de geçerli oluyor. **"Kedilerin bazıları miyavlar bazıları havlar."** diyemeyiz. Mantık ilminde buna tümdengelim denilir.

"Demek, ruhun bekası, hâsse-i zâtiye dir. Bu hâsse-i zâtiyenin bir fertte mevcut olması nev'in tamamında mevcut olmasını istilzam etmekle, mûcibe-i cüz'iyenin mûcibe-i külliye hükmünde olduğuna bir misal teşkil ediyor..."(1)

Bir insanın ruhu baki ise, bütün insanların ruhu da bakidir. Çünkü ruhun baki olması ruhun temel bir vasfı olup bütün ruhları da içine alıyor. Bu yüzden **"Bir kısım insanların ruhu baki iken bazılarının ruhu da fanidir."** hükmü batıl ve geçersiz oluyor. Çünkü bir ruhla bütün ruhlarda **cüziyet-külliye bağı** vardır; cüzide sabit olan bir değer külliyette de sabit demektir...

(1) bk. [İşaratü'l-İ'caz, Bakara Suresi 28. Ayetin Tefsiri.](#)